

A mikrobiológiai vizsgálatokhoz történő mintavétel kulcsfontosságú a helyes diagnózis felállításában. A megfelelő mintavétel biztosítja a minta reprezentativitását, a kontamináció elkerülését és a laboratóriumi feldolgozás sikerességét.

Általános szabályok:

- Mintavétel előtt kézfertőtlenítés, szükség esetén steril kesztyű.
- Steril eszköz és tartály használata.
- Antibiotikum-terápia megkezdése előtt kellő időben történjen a mintavétel.
- Mintavételi időpont, antibiotikum-használat és klinikai információ feltüntetése a kérelapon kötelező.
- Ha az azonnali feldolgozás nem lehetséges, 2-8 °C-on tárolandó (kivéve: hemokultúra, liquor, húgycsőváladék, ThinPrep tartály).
- A mintát mielőbb laborba kell juttatni.

I. Légúti minták

1) Torokváladék

- **Mintavétel:** Steril pálcával a tonsillák felszínéről és a garatívekről, nyál kerülésével.
- **Eszköz:** Transzportközeges (Amies/Stuart) steril pálca.
- **Megjegyzés:** Étkezés és öblögetés előtt célszerű venni.

2) Orrváladék

- **Mintavétel:** Az orrkagyló mögül, mindkét orrnyílásból.
- **Eszköz:** Transzportközeges (Amies/Stuart) steril pálca.
- **Megjegyzés:** Gyakran MRSA szűrés része, de önálló mintaként is fontos.

3) Köpet

- **Mintavétel:** Mélyről felköhögött, reggeli minta.
- **Eszköz:** Steril tartály, legalább 2-3 ml.
- **Megjegyzés:** Szájöblítés után gyűjtendő; nyálas minta alkalmatlan.

4) Tracheaváladék

- **Mintavétel:** Szívókatéterrel intubált betegnél.
- **Eszköz:** Steril konténer/tartály
- **Megjegyzés:** Aszeptikus mintavétel és steril szívórendszer használata szükséges, a légúti kolonizáció elkülönítése miatt.

II. Fül- és szemváladék

1) Fülváladék

- **Külső fül:** Mintavétel a hallójárat mélyéről, látható váladékból, transzportközeges steril pálcával. A mintavétel előtt a külső hallójáratot óvatosan meg kell tisztítani, kerülve a bőrfelületek érintését.
- **Középfül:** Mintavétel perforált dobhártyán keresztül vagy paracentesis során. A mintát fül-orr-gégész szakorvos veszi.
- **Eszköz:** Transzportközeges (Amies/Stuart) steril pálca.
- **Megjegyzés:** Perforáció esetén a dobhártya közeléből célszerű mintát venni.

2) Szemváladék

- **Mintavétel:** Az alsó szemhéj fornixából.
- **Eszköz:** Transzportközeges (Amies/Stuart) steril pálca.
- **Megjegyzés:** Mindkét szemről külön minta szükséges.

III. Húgy- és nemi utak mintái

1) Vizelet

a. *aerob tenyésztés*

- **Mintavétel:** Középsugaras minta, katéter esetén frissen lecsapolva.
- **Eszköz:** Bórsavas vizeletes pohár, min. 10 ml.
- **Megjegyzés:** A mintavétel előtt alapos mosakodás szükséges. Vizeletgyűjtő zsákból venni tilos.

b. *Legionella / Streptococcus pneumoniae gyorsteszt*

- **Mintavétel:** Középsugaras minta
- **Eszköz:** Steril tartály
- **Megjegyzés:** Gyors antigén kimutatás esetén a mintát nem szabad bórsavval stabilizálni!

2) Hüvelyváladék/cervix

- **Mintavétel:** Spekulummal, cervixből és hüvelyboltozatból hüvelyváladék levétele, valamint hüvelyváladék felvitele két tárgylemezre, hüvelykenet formájában.
- **Eszköz:** Transzportközeges (Amies/Stuart) steril pálca a tenyésztéshez, és két tárgylemez a kenetekhez.
- **Megjegyzés:** STD vagy általános bakteriológiai vizsgálathoz.

3) Húgycsőváladék

- **Mintavétel:** Húgycsőnyílásból pálcával.
- **Eszköz:** Transzportközeges (Amies/Stuart) steril pálca.
- **Megjegyzés:** Hűteni tilos, mert a kórokozók gyorsan pusztulnak. A páciens mintavétel előtt legalább 2 óráig ne vizeljen.

4) prosztataváladék

- **Mintavétel:** Rektális masszáz után a húgycsövön keresztül ürül.
- **Eszköz:** Steril tartály.
- **Megjegyzés:** Kevésbé rutinszerű, de speciális indikációban szükséges.

5) Ejakulátum

- **Mintavétel:** Maszturbációval, közvetlenül steril tartályba.
- **Eszköz:** Steril tartály.
- **Megjegyzés:** A mintavételnek higiénikus körülmények között kell történnie, tehát kerülni kell a szennyeződést (pl. nyál, síkosító, egyéb testnedvek), mivel ezek befolyásolhatják a vizsgálat eredményét.

IV. Testnedvek és drenázs

1) Pleura

- **Mintavétel:** Punkcióval.
- **Eszköz:** Csak aerob tenyésztéshez steril tartály elegendő. Anaerob tenyésztést csak légmentesen lezárt fecskendőből végzünk (hiányában transzportközeges (Stuart) steril pálca elfogadható)
- **Megjegyzés:** 5–10 ml javasolt.

2) Ascites

- **Mintavétel:** Haspunkcióval.
- **Eszköz:** Csak aerob tenyésztéshez steril tartály elegendő. Anaerob tenyésztést csak légmentesen lezárt fecskendőből végzünk (hiányában transzportközeges (Stuart) steril pálca elfogadható)
- **Megjegyzés:** Min. 10 ml javasolt.

3) Peritoneális dializátum (PD)

- **Mintavétel:** A dializáló zsákból lecsapolva. A zsák elejéből vett minta nem alkalmas, lecsapolt, jól összekevert folyadék szükséges.
- **Eszköz:** Csak aerob tenyésztéshez steril tartály. Indokolt esetben anaerob tenyésztést csak légmentesen lezárt fecskendőből végzünk.
- **Megjegyzés:** Min. 10-20 ml ajánlott.

4) Kanül/drain

- **Mintavétel:** A katéter vagy drain csúcsát steril technikával, 2-3 cm-es szakaszban vágjuk le.
- **Eszköz:** Steril tartály.
- **Megjegyzés:** Steril módon, kontamináció elkerülésével.

V. Sebminták és szövetek

1) Bőrminta

- **Mintavétel:** A lézió széléről, elváltozásból.
- **Eszköz:** Transzportközeges (Amies/Stuart) steril pálca.
- **Megjegyzés:** Az aktív szél a leginformatívabb.

2) Punkció

- **Mintavétel:** Tályog vagy cysta punkcióval (aspirációval)
- **Eszköz:** Elsősorban steril fecskendő légmentesen lezárva. Ennek hiányában transzportközeges (Stuart) steril pálca elfogadható.
- **Megjegyzés:** $\geq 1-2$ ml javasolt

3) Felszíni seb

- **Mintavétel:** A seb tisztítása után, pálcával a sebalapból.
- **Eszköz:** Transzportközeges (Amies/Stuart) steril pálca.
- **Megjegyzés:** Pörkből ne történjen mintavétel.

4) Mély seb / műtéti minta

- **Mintavétel:** Szövetdarab vagy váladék.